

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus vuonna 2025

Kaupunginhallitus 17.03.2025 § 71
329/02.02.00/2024

Valmistelija: talousjohtaja Juha Liinavuori

Seloste ja perustelut: Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2025 alussa valtiolta kunnille. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy myös nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta. Rahoituksen laajennus korvataan kunnille poikkileikkaustilanteessa valtionosuuteen tehtävällä lisäyksellä. Samanaikaisesti TE-uudistuksen kanssa vuoden 2025 alussa voimaan tuleva kotoutumislain kokonaisuudistus lisää kunnan vastuuta kotoutumisen edistämässä.

TE-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen yhteydessä työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenteilta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen tehtävät rahoituksen siirrot ovat yhteensä 874 035 000 euroa, josta työ- ja elinkeinopalvelujen rahoitukseen ja kotoutumistehtäviin liittyvät siirrot ovat 657 954 000 euroa ja työttömyysetuuksien laajenevaan rahoitusvastuuseen liittyvät siirrot 216 081 000 euroa.

Valtionosuuden tasossa on vuonna 2025 huomioitu uusina ja laajenevina tehtävinä:

- 38 211 000 euroa liittyen oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistukseen
- 8 583 000 euroa liittyen kolmen vuosiviikkotunnin lisäämiseen perusopetukseen
- 5 790 000 euroa liittyen B1-kielen opetuksen lisäämiseen yhdellä vuosiviikkotunnilla
- 4 940 000 euroa liittyen maahanmuuttajaäitien aseman parantamiseen kotoutumispalveluissa
- 4 545 000 euroa liittyen yksityisten opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostoon 100 prosenttiin
- 500 000 euroa liittyen ruotsinkieliseen kotoutumiskoulutuksen lisäämiseen.

Lisäksi valtionosuuden tasossa on otettu huomioon tehtävien ja veloitteiden vähennyksenä:

- 37 000 000 euroa liittyen työllisyysmäärärahojen alentamiseen palkkatuen käyttöä rajoittamalla
- 18 650 000 euroa liittyen kuntien työllistämiselvoitteen kumoamiseen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta
- 913 000 euroa liittyen pakolaiskiintiön laskusta johtuvaan kotoutumiskoulutuksen vähenemiseen
- 442 000 euroa liittyen paikallisista varhaiskasvatussuunnitelmista luopumiseen
- 420 000 euroa liittyen esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjojen vähentämiseen
- 100 000 euroa liittyen henkilöstön täydennyskoulutuksen raportointivelvoitteesta luopumiseen varhaiskasvatuksessa
- 70 000 euroa liittyen määräaikaista työntekijöitä koskevan raportointivelvoitteen keventämiseen varhaiskasvatuksessa

- 44 000 euroa liittyen varhaiskasvatuksen toimipaikkakohtaisten yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimisveloitteesta luopumiseen.

Peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan vuonna 2025 huomioon 22 690 000 euron määräaikainen vähennys kuntien veloitteiden ja tehtävien purkamiseen liittyen. Valtionosuuden tasossa otetaan vuonna 2025 huomioon myös 167 052 000 euron määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuoden 2023 osalta. Lisäksi valtionosuuden tasossa otetaan vuonna 2025 huomioon vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen 192 000 000 valtionosuuden lisäykseen päättyminen ja siihen liittyvä 64 000 000 euron määräaikainen vähennys.

Valtionosuuden tasossa huomioidaan vuodesta 2025 alkaen kuitenkin myös 277 000 000 euron pysyvä valtionosuuden lisäys, jolla lievennetään sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja rahoituksen jälkikäteistarkistuksesta johtuvia valtionosuusvaikutuksia.

Vuonna 2025 peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,4 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys 85 934 000 euroa. Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024—2027. Vuonna 2025 vähennys pienentää valtionosuutta 25 275 000 euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain mukaan kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvauksen suuruus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Hallitusohjelman mukaisesti kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia ei kuitenkaan koroteta vuosina 2024—2027. Korvauksen taso tarkistetaan seuraavan kerran varainhoitovuodelle 2028.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tehdään sote-uudistuksen jälkeen ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2025. Tarkistuksen valtionosuusvaikutus on 64 498 000 euroa valtionosuutta lisäävä, kun huomioidaan sote-siirtolaskelman yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirretyt kustannukset ja tulot.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 21,92 prosentista 25,02 prosenttiin vuonna 2025.

Kunnan peruspalvelun valtionosuus koostuu monista kriteereistä. Eri kriteereille on määritelty laskennallinen yksikköhinta ja tätä kautta muodostuville laskennallisille kokonaiskustannuksille asukaskohtainen omarahoitusosuus. Valtionosuuksien jakoa tasataan kuntien välillä verotuloihin perustuvalla tasauksella ja veromuutosten aiheuttaminen menetysten korvauksilla. hyvinvointialueuudistukseen liittyviä valtionosuuseriä ovat muutosrajoitin sekä järjestelmämuutoksen tasaus. Muutosrajoitin leikkaa valtionosuutta, jos siirtyvät sote-menot ylittävät kunnasta siirtyvät tulot ja lisää niitä, jos tilanne on päinvastainen. Järjestelmämuutoksen tasaus rajaa sote-muutoksen vaikutusta kunnan talouden tasapainotilaan.

Valtionosuuspäätöksen valtionosuuksien kokonaismäärä on noin 125 000 euroa isompi kun mitä talousarviossa 2025 valtionosuuksiin budjetoitiin.

Kunnan peruspalvelun valtionosuuden laskentatietojen yhteenveto on pykälän oheismateriaalina. Yksityiskohtaisemmat laskentaperusteet löytyvät valtiovarainministeriön kotisivuilta.

Toimivalta: Hallintosääntö 87 §, 27.

Lisätietoja päätöksestä: talousjohtaja Juha Liinavuori, 040 133 4540, juha.liinavuori@ylojarvi.fi

Liite: Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvauksesta vuonna 2025

Oheismateriaali: Valtionosuuspäätöksen laskentatiedot 2025

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää tyytyä kunnan peruspalveluiden valtionosuuspäätökseen vuodelle 2025.

Päätös: Hyväksyttiin.